

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Določniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobó se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oglasila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Vabilo k naročbi.

Z novim letom prične „Slov. Gospodar“ svoj 23. tečaj, prosimo torej dosedanje p. n. naročnikom prijatelje in naročnike „Slov. Gosp.“, naj nam ostanejo še za naprej zvesti ter obnovijo svojo naročbo o pravem času. Komur je mogoče, naj ga priporoča tudi svojim prijateljem v naročbo. Tako cenó in s tacim obilnim blagom ne izhaja noben slovensk, a težko, če še kje kateri nemšk časnik.

„Slov. Gospodar“ izide vsak četrtek na celi poli, dvakrat v mesecu prinese po pol pole priloge, cerkvene ali gospodarske, vmes pa še tudi prilogo inseratov. V ožgled tega je njegova cena celo mala in je mogoča samo, če ima „kat. tiskovno društvo“ obilo udov, kateri doplačajo, kar jej primanjka.

List stane za celo leto **3 gld.**, za pol leta **1 gld. 60 kr.**, za četrt leta pa **80 kr.** Naročnina pošlje se najleže po poštnih nakaznicah in vzprejema jo upravništvo „Slov. Gospodarja“ v tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Kdor je bil dosemal že naročnik „Slov. Gospodarja“, olajša močno upravništvu delo, če prilepi staro adresu na nakaznico ali pa pripiše vsaj številko, ki stoji na desni strani njegove adrese, svojemu imenu, kedar obnavlja naročbo.

Upravništvo „Slov. Gospodarja“.

Na pragu v novo leto.

Leto 1888 se poslavlja, malo dni še in leto 1888 je bilo; predno izide naš prihodnji list, izgine že staro leto v breznu dolge večnosti, in prikaže se nam novo, leto 1889.

Kaj nam prinese novo? Tega ne more nihče izreči za gotovo, nekaj, tako iz dalje še pač sodi človek in sreča, za-nj, ako more reči, da stopi v novo leto brez strahú ali da stopi čez prag v novo leto z veseljem. Kar se tiče nas, želimo vsem našim bralcem, naj gredó tako veselo v novo leto in da jim olajšamo to stopinjo, to je prav namen, ki ga imamo pri naslednjih vrstah.

Tega pač ne vemo, kaj da pride vse nad nas, nad naše slovensko ljudstvo v prihodnjem letu, ali po tem, kar smo to leto doživeli, sklepa človek že lahko tudi nekaj na to, kar nas čaka prihodnje leto. In mi smo veseli, da smemo reči: Leto 1888 za nas, za slov. ljudstvo ni bilo tako, da bi ga kleli. V vrsto dobrih ali najboljših let ga pač ne bomo šteli, toda tako v obče še ni bilo preslabo.

V gospodarstvu si pač to leto ni nihče posebno pomogel, v rečéh, iz katerih se dobi denarja, se je staro leto precej rodo obneslo. Ne pri žitu, ne pri vinu in še celo pri sadju ni bilo veliko dobička. Vsega je bilo le bolj po pičlem, ali pa ni šlo tako v denar, kakor bi nam bilo ljubo. Srečen je kmetovalec, ki si je v tem letu kaj opomogel, toda nam je žal, da jih ne bomo veliko našli. V tem oziru je bilo tedaj staro leto le tako bolj srednje, sem ter tje pa je bilo celo precej slabo. Hvala Bogu, pri nas, na slov. tleh, pa še nismo v tem oziru bili zadnji v vrsti.

In tudi v političnem življenju se nam nič ni godilo predobro, vendar pa smo storili marsikje kako stopinjo naprej in zmerom bolj se kaže, da ravnamo le tačas prav, če se držimo starih, konservativnih načel — tistih, ki jih ima sedanja večina poslancev v državnem zboru. Ni ravno težko in ni treba ravno veliko za to, da se podere kako poslopje ali da se iz take podrtije napravi novo, trdno poslopje, to je težko delo. Kar je v nekaterih letih nemški in recimo, tudi drugi liberalizem v malih letih razdejal, to stavi sedanja vlada ali boljše sedanja večina v drž. zboru na novo in ona ima v tem trdo delo in treba je, da jo pri tem delu podpiramo vsi, vsi od kraja do kraja, v prvi vrsti tisti, ki imajo pravico voliti, naj že je potlej v obč. zastop, ali v šolski svet ali v dež., drž. zbor. Tu je vsaka volitev važna, velik greh, ako se ne drži v njej in to vsak volilec prav in po svojem dobrem prepričanju.

Naše cesarstvo je imelo to leto v celem

še prav srečo. Iz kraja se je bilo bati, da se zaplete v vojsko ali Njih veličanstvo, svitli cesar hoče mir na domu, pri svojih ljudstvih in tudi naproti drugim državam velja sedanji vladi isto načelo. Zal, da stane to veliko denarja, kajti najboljše skrbi tedaj za mir, če kaže, da se ji ni bati sovražnih čet, ali zato je treba močne armade in take nam, hvala Bogu, ne manjka in za njo skrbi nova vojaška postava še čisto posebej.

Poleg tega stojimo v ozki zavezi z Nemčijo in Italijo. Če toraj tudi vre okoli nas, v Srbiji, Bolgariji, v Rusiji in Franciji, naše cesarstvo gleda lahko zaupljivo v novo leto. Ako tudi pride do vojske, nas ne zadene samih in tako nam ni treba strahú pred njo. Nemški cesar, Viljem II., je bil sam več dni v gostji pri našem svitlem cesarji in se je lahko prepričal, da v Avstriji ne pozna nihče druge volje, kakor je volja svitlega cesarja.

Uže 40 let je žezlo cesarsko v rokah Njih veličanstva in daj Bog, da še ostane dolgo! Marsikaj še je pri nas spraviti v red in avstrijska ljudstva imajo zaupanje, da še je to mogoče pod modrim vladanjem Njih veličanstva. Nove postave, da si je njih lice po zunanji podobi trdo imajo v sebi dobro jedro in s časom vzkali iz njih in vzraste lepo drevo, pod njegovim vejevjem pa bode vseh ljudstev širne Avstrije življenje srečno, zadovoljno.

Daj Bog, da doživimo v prihodnjem letu lepih in veselih dni! Ako storimo v to vsi, kar je v naši moči in vsi, kar smo dolžni, tedaj smo za veliko bližje upu, da nam postane iz naše želje tudi resnica. V ta namen si torej podajmo vsi roke in v tem namenu želimo mi vsem našim ljubim bralcem: Srečno novo leto!

O trganji kmetij.

(Govor dr. Gregorčca v drž. zboru.)

(Konec.)

Severni Amerikanci so praktični ljudje. Svoje politične svobode varujejo strogo. Ali učenjakov predsodke in prazne besede liberalcev brez pomišljanja zavržejo takoj, ko izprevidijo, da so pogubne. Jednako bi tudi naj postopali sedaj mi, ko se moremo prepričati, kako tira svobodno trganje zemljišč tudi naš kmetijski stan v propast. Tukaj treba pomagati, to pa hitro, sicer nam kar uničijo kmeta hvalisane liberalne svobode. Sploh pa to ni več vprašanje za domorodca in človekoljuba. Temu je glavna skrb sedaj, kako bi se naj pomagalo? Priznavam in sem tega popolnem prepričan, da po zgledu slavjanskega „mira“ ali zadruga ne moremo pri nas postopati. Celó slavjansko prebivalstvo v Cislajtaniji žalibog nema več pravega spomina na ove naprave. Prikladnejši našim razmeram

so zgledi hanoveranskih kmetijskih dvorov in severoameriških kmetijskih domov. In to pot je krenil tudi zakon, o katerem se danes razgovarjamo, ker v § 16 (17) odbija svobodno trganje kmetijskih posestev.

Nasprotnikom ne ugaja oni paragraf ter priporočajo drugih sredstev kmetom v pomoč, namreč: svobodno novo šolo, denarstvenih zavodov, društva in državno enketo, ki bi naj še preiskovala, je li res, da kmetijski stan propada, zakaj in kako mu je pomagati? Več teh sredstev imamo itak že dolgo, novo svobodno šolo že 20 let, mnogo hranilnic in posojilnic, zakon za delovanje v družtvih. Toda kljubu temu propada kmetijski stan, gotov dokaz, da ona sredstva niso prava: kmetu je treba zdatnejših, treba ga storiti smožnega, da se more sam postaviti na noge. Osamljen je preslab boriti se uspešno zoper sile kapitala. Da se trganje zemljišč zabranjuje, to je na korist kmeta, njegove rodbine, občine, in naroda. Kaj se zgodi, kedar kmet propade? Hudi nasledki ne zadenejo samo njega, ampak tudi njegovo ženo, otroke, vso rodbino. Ako kmet posestvo vsled svoje lahkomiselne zapravljalivosti ali kake nesreče zgubi, trpi tudi njegova rodbina; pahnjena je s posestva v žalostno nemaništvo, občina, dežela pa dobi naposled vse na oskrbovanje.

Po mojem menjenji je torej potrebno kmeta braniti zoper silo kapitala in veleposestva, kar se najlezje doseza, ako se modro omeji svobodno razkosavanje in razprodavanje zemljišč.

Zoper nasvetovano državno enketo pa zelo odločno ugovarjam. Meni je ta državni zbor dovolj — enketa. Sijajnejše ni mogoče sklicati, saj vidimo tukaj zbranih kmetov, meščanov, plemenitašev, uradnikov, sploh zastopnikov raznovrstnih. Tri leta je odbor pretresaval agrarno vprašanje, podpiran od vlade. Mislim, da nam more zadostovati toliko preiskovanje.

Sicer pa kaj bi neki taka enketa preiskovalna naposled iztahnila? Gotovo le to, kar že itak vemo: kmetu se huda godi, treba mu pomagati. No, sklenimo to in storili bomo najbolje svojo dolžnost! (Dobro, na desni! — Govorniku se od mnogih strani čestita.)

Gospodarske stvari.

Krava in nje molžnja.

Vsaka gospodinja se je lahko že prepričala, posebno kedar izpremeni deklo, pa dobi slabo za dobro, kako veliko drugačije je mleko in koliko ga dobi od iste krave manj, kakor pri prejšnji, spretni dekli. Veliko pride na to pri kravi, kako da jo molzemo. Ako se pomolze le tako bolj po vrhu, kaj rado se izgodi, da se krava prevrže iz dobre v slabo kravo, kar se